

1.

Na osnovu člana 21 stav 2 Zakona o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora ("Službeni list CG", broj 77/08), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. novembra 2021. godine, donijela je

ODLUKA

O OBJAVLJIVANJU ODLUKE ZAJEDNIČKOG KOMITETA CENTRALNOEVROPSKOG SPORAZUMA O SLOBODNOJ TRGOVINI BR. 1/2021 USVOJENA 21. JUNA 2021. GODINE O IZMJENAMA I DOPUNAMA ANEKSA 4 CENTRALNOEVROPSKOG SPORAZUMA O SLOBODNOJ TRGOVINI (CEFTA 2006), USPOSTAVLJAJUĆI PROTOKOL O DEFINICIJI POJMA "PROIZVODI SA PORIJEKLOM" I METODAMA ADMINISTRATIVNE SARDANJE IZ ČLANA 14, ST. 1 I 3, I UKIDANJU I ZAMJENI ODLUKE BR. 3/2013 I ODLUKE 3/2015 ZAJEDNIČKOG KOMITETA CENTRALNOEVROPSKOG SPORAZUMA O SLOBODNOJ TRGOVINI

("Službeni list Crne Gore - Međunarodni ugovori", br. 001/22 od 09.02.2022)

Član 1

Objavljuje se Odluka Zajedničkog komiteta Centralnoevropskog Sporazuma o slobodnoj trgovini broj 1/2021 usvojena 21. juna 2021. godine o izmjenama i dopunama Aneksa 4 Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006), uspostavljajući Protokol o definiciji pojma "proizvodi sa porijeklom" i metodama administrativne saradnje iz člana 14 st 1 i 3, i ukidanju i zamjeni Odluke br. 3/2013 i Odluke 3/2015 Zajedničkog komiteta Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, u originalu na engleskom jeziku.

Član 2

Tekst Odluke Zajedničkog komiteta iz člana 1 ove odluke, u originalu na engleskom i prevodu na crnogorski jezik glasi:

NAPOMENA IZDAVAČA:

Priloge koji su sastavni dio ovog propisa možete pogledati ovdje.

ODLUKA

ZAJEDNIČKOG KOMITETA CENTRALNOEVROPSKOG SPORAZUMA O SLOBODNOJ TRGOVINI BR. 1/2021 USVOJENA 21. JUNA 2021. GODINE O IZMJENAMA I DOPUNAMA ANEKSA 4 CENTRALNOEVROPSKOG SPORAZUMA O SLOBODNOJ TRGOVINI (CEFTA 2006), USPOSTAVLJAJUĆI PROTOKOL O DEFINICIJI POJMA "PROIZVODI SA PORIJEKLOM" I METODAMA ADMINISTRATIVNE SARDANJE IZ ČLANA 14, ST. 1 I 3, I UKIDANJU I ZAMJENI ODLUKE BR. 3/2013 I ODLUKE 3/2015 ZAJEDNIČKOG KOMITETA CENTRALNOEVROPSKOG SPORAZUMA O SLOBODNOJ TRGOVINI

ZAJEDNIČKI KOMITET,

Imajući u vidu Aneks 1 Sporazuma o izmjenama i pristupanju Centralnoevropskom sporazumu o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006) (u daljem tekstu: "Sporazum"), sačinjen u Bukureštu 19. decembra 2006. godine, a posebno njegov član 14 o pravilima porijekla i saradnji carinskih administracija,

Imajući u vidu Aneks 4 Sporazuma, kojim se utvrđuje Protokol o definiciji pojma "proizvodi sa porijeklom" i metodama administrativne saradnje (u daljem tekstu: "Protokol"),

Imajući u vidu Odluku br. 3/2013 Zajedničkog komiteta Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, usvojenu 20. novembra 2013. godine, o izmjeni Aneksa 4 Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini

(CEFTA 2006), Protokol o definiciji pojma "proizvodi sa porijeklom" i metodama administrativne saradnje iz člana 14, stavova 1 i 3,

Imajući u vidu Odluku br. 3/2015 Zajedničkog komiteta Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, usvojenu 26. novembra 2015. godine, o izmjeni Odluke Zajedničkog komiteta Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini br. 3/2013, o izmjeni Aneksa 4 Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006), Protokol o definiciji pojma "proizvodi sa porijeklom" i metodama administrativne saradnje iz člana 14, stavova 1 i 3,

Imajući u vidu član 47, stavove 2 i 3 Sporazuma koji se odnosi na izmjenu aneksa uz Sporazum,

Imajući u vidu članove 40 i 41 koji se odnose na Zajednički komitet i njegove procedure,

S obzirom na to da:

- (1) Član 14 Sporazuma upućuje na Aneks 4 kojim se utvrđuju pravila porijekla za primjenu odredbi Sporazuma i metode administrativne saradnje u carinskim pitanjima i omogućava da Zajednički komitet može odlučiti da izmijeni odredbe Aneksa 4.
- (2) Aneks 4 Sporazuma je posljednji put izmijenjen Odlukom br. 3/2015 Zajedničkog komiteta Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, usvojenoj 26. novembra 2015. godine, o izmjeni Odluke Zajedničkog komiteta Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini br. 3/2013, o izmjeni Aneksa 4 Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006), Protokol o definiciji pojma "proizvodi sa porijeklom" i metodama administrativne saradnje iz člana 14, stavovi 1 i 3, mijenjajući Aneks uz Odluku br. 3/2013 Protokol o definiciji pojma "proizvodi sa porijeklom" i metodama administrativne saradnje sa novim tekstom Aneksa 4, koji sadrži dva protokola: Protokol A o definiciji pojma "proizvodi sa porijeklom" i metodama administrativne saradnje stvarajući vezu sa Regionalnom konvencijom o pan-euro-mediteranskim preferencijalnim pravilima porijekla¹ (u daljem tekstu: "Konvencija") i Protokol B koji se odnosi na primjenu pune kumulacije I povraćaj carinskih dažbina u CEFTA-i i metode administrativne saradnje.
- (3) Cilj Konvencije je prenošenje postojećih bilateralnih sistema pravila porijekla, utvrđenih u bilateralnim sporazumima o slobodnoj trgovini zaključenim između strana ugovornica Konvencije u multilateralni okvir, ne dovodeći u pitanje načela utvrđena u tim bilateralnim sporazumima.
- (4) Uzimajući u obzir da su svi učesnici u procesu stabilizacije i pridruživanja i Republika Moldavija uključeni u pan-euro-mediteransku zonu kumulacije porijekla kroz Konvenciju.
- (5) Do zaključivanja i stupanja na snagu izmjene Konvencije, CEFTA Strane dogovorile su da će primjenjivati alternativni skup pravila porijekla (u daljem tekstu: "Tranziciona pravila") na osnovu pravila iz izmijenjene Konvencije, koja se mogu koristiti kao alternativna pravila porijekla u odnosu na pravila utvrđena u Konvenciji.
- (6) Da bi se obezbijedila dovoljna jasnoća i uključilo dinamično pozivanje na Konvenciju, tako da se uvijek poziva na najnoviju verziju Konvencije, i da bi se obezbijedila primjena tranzicionih pravila, izmjene Aneksa 4 Sporazuma koje sadrže protokol su neophodne.
- (7) Stoga, Aneks 4 Sporazuma kojim se utvrđuje Protokol mora biti odgovarajuće izmijenjen i Odluka br. 3/2013 i Odluka 3/2015 Zajedničkog komiteta Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini treba da budu ukinute i zamijenjene,

JE ODLUČIO KAKO SLIJEDI:

Član 1

Pravila porijekla

3. Odluka br. 3/2013 Zajedničkog komiteta Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, usvojena 20. novembra 2013. godine, o izmjeni Aneksa 4 Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006), Protokol o definiciji pojma "proizvodi sa porijeklom" i metodama administrativne saradnje iz člana 14 st. 1 i 3 i Odluka br. 3/2015 Zajedničkog komiteta Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, usvojenoj 26. novembra 2015. godine, o izmjeni Odluke Zajedničkog komiteta Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini br. 3/2013, o izmjeni Aneksa 4 Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006), Protokol o definiciji pojma "proizvodi sa porijeklom" i metodama administrativne saradnje iz člana 14, stavovi 1 i 3 se ukidaju i zamjenjuju ovom odlukom.
4. Tekst Aneksa 4 Sporazuma, Protokol o definiciji pojma "proizvodi sa porijeklom" i metodama administrativne saradnje zamjenjuje se tekstom sadržanim u Aneksu uz ovu odluku.

Član 2

Stupanje na snagu

4. Usvojeno u Skoplju 21. juna 2021. godine u prisustvu predstavnika svih CEFTA Strana.

5. Ova odluka stupa na snagu u skladu sa unutrašnjim procedurama Strana.
6. Primjenjuje se od 1. septembra 2021. godine.

ANEKS

Aneks 4 Sporazuma zamjenjuje se sa sledećim:

"ANEKS 4

PROTOKOL O DEFINICIJI POJMA "PROIZVODI SA PORIJEKLOM " I METODAMA ADMINISTRATIVNE SARADNJE

Član 1

Primjenjiva pravila porijekla

1. Za potrebe sprovođenja ovog sporazuma, primjenjuju se Prilog I i odgovarajuće odredbe Priloga II Regionalne konvencije o Pan-Euro-Mediteranskim preferencijalnim pravilima o porijeklu ("Konvencija"), kako je posljednji put izmijenjena i dopunjena i objavljena u Službenom listu Evropske unije i CEFTA Strana, u skladu sa njihovim procedurama.
2. Sva upućivanja na "odgovarajući sporazum" u Prilogu I i na odgovarajuće odredbe Priloga II Konvencije smatraju se upućivanjima na ovaj sporazum.
3. Bez obzira na član 16, stav 5 i član 21, stav 3 Priloga I uz Konvenciju, kada kumulacija uključuje samo države EFTA-e, Farska ostrva, Evropsku uniju, Republiku Tursku, učesnike u procesu stabilizacije i pridruživanja, Republiku Moldaviju, Gruziju i Ukrajinu, dokaz o porijeklu može da bude uvjerenje o kretanju robe EUR.1 ili izjava o porijeklu.

Član 2

Alternativna primjenjiva pravila porijekla

1. Bez obzira na član 1 ovog protokola, za potrebe sprovođenja ovog sporazuma, proizvodi koji stiču preferencijalno porijeklo u skladu sa alternativnim primjenjivim pravilima porijekla propisanim u Prilogu A ovog Protokola ("Tranziciona pravila"), takođe će se smatrati sa porijeklom iz CEFTA Strana.
2. Tranziciona pravila primjenjuju se sve dok izmjene i dopune Konvencije, na kojima se ista zasnivaju, ne stupe na snagu.

Član 3

Kumulacija porijekla

1. Smatra se da je obrada ili prerada, obavljena u jednoj od CEFTA Strana obavljena u bilo kojoj CEFTA Strani kada su dobijeni proizvodi podvrgnuti dovoljnoj obradi ili preradi u toj CEFTA Strani. Kada su u skladu sa ovom odredbom proizvodi sa porijeklom dobijeni u dvije ili više predmetnih Strana, smatra se da su porijeklom iz te CEFTA Strane samo ako obrada ili prerada premašuje postupke navedene u Konvenciji, ili u tranzicionim pravilima koja se tiču nedovoljne obrade ili prerade.
2. Smatra se da je obrada ili prerada, obavljena u Evropskoj uniji, Farskim ostrvima, Islandu, Norveškoj, Švajcarskoj (uključujući Lihtenštajn) i Turskoj, obavljena u CEFTA Stranama kada su dobijeni proizvodi podvrgnuti dovoljnoj obradi ili preradi u dotičnoj CEFTA Strani. Kada su u skladu sa ovom odredbom proizvodi sa porijeklom dobijeni u dvije ili više predmetnih Strana, smatra se da su porijeklom iz CEFTA Strane samo ako obrada ili prerada premašuje postupke navedene u Konvenciji, ili u tranzicionim pravilima koja se tiču nedovoljne obrade ili prerade.
3. Smatra se da je obrada ili prerada, obavljena u CEFTA obavljena u Evropskoj uniji, Farskim ostrvima, Islandu, Norveškoj, Švajcarskoj (uključujući Lihtenštajn) i Turskoj, kada su dobijeni proizvodi podvrgnuti dovoljnoj obradi ili preradi u Evropskoj uniji, Farskim ostrvima, Islandu, Norveškoj, Švajcarskoj (uključujući Lihtenštajn) i Turskoj. Kada su u skladu sa ovom odredbom proizvodi sa porijeklom dobijeni u dvije ili više predmetnih Strana, smatra se da su porijeklom iz Evropske unije, Farskih ostrva, Islanda, Norveške, Švajcarske (uključujući Lihtenštajn) i Turske, samo ako obrada ili prerada premašuje postupke navedene u Konvenciji, ili u tranzicionim pravilima koja se tiču nedovoljne obrade ili prerade.

4. Kumulacija predviđena ovim članom može se primijeniti samo pod uslovom da je preferencijalni trgovinski sporazum u skladu sa članom XXIV Opšteg sporazuma o carinama i trgovini (GATT) primjenjiv između Evropske Unije, Farskih ostrva, Islanda, Norveške, Švajcarske (uključujući Lihtenštajn) ili Turske i CEFTA Strane uključene u sticanje statusa porijekla i CEFTA Strane odredišta i da je roba stekla status s porijeklom primjenom pravila o porijeklu identičnim onim sadržanim u ovom protokolu.

Član 4

Zabrana povraćaja ili izuzeća od carinskih dažbina

1. Zabrana iz člana 14 stav 1 Priloga I Konvencije ne primjenjuje se u bilateralnoj trgovini između CEFTA Strana, EU, Farskih ostrva, Islanda, Norveške, Švajcarske (uključujući Lihtenštajn) ili Turske.
2. CEFTA Strane, EU, Farska ostrva, Island, Norveška, Švajcarska (uključujući Lihtenštajn) ili Turska mogu dogovoriti primjenu povraćaja, ili izuzimanje od plaćanja od carinskih dažbina ili naknada sa jednakim dejstvom koje se primjenjuju na materijale bez porijekla koji se koriste u proizvodnji proizvoda sa porijeklom, pod uslovom da je preferencijalni trgovinski sporazum u skladu sa članom XXIV Opšteg sporazuma o carinama i trgovini (GATT) primjenjiv između Evropske unije, Farskih ostrva, Islanda, Norveške, Švajcarske (uključujući Lihtenštajn) ili Turske i CEFTA Strane uključene u sticanje statusa porijekla i CEFTA Strane odredišta i da je roba stekla status s porijeklom primjenom pravila o porijeklu identičnim onim sadržanim u ovom protokolu.

Član 5

Rješavanje sporova

1. Ako u vezi sa postupcima provjere iz člana 32 Priloga I uz Konvenciju ili člana 34 Priloga A uz ovaj protokol nastanu sporovi koji se ne mogu riješiti između carinskih organa koji zahtijevaju provjeru i carinskih organa odgovornih za vršenje te provjere, ti se sporovi podnose Zajedničkom komitetu, kao što je predviđeno članovima 42 i 43 Sporazuma.
2. U svim slučajevima rješavanje sporova između uvoznika i carinskih organa CEFTA Strane uvoznice vrši se po zakonodavstvu te CEFTA Strane.

Član 6

Izmjene i dopune Protokola

Zajednički komitet iz člana 14, stav 1 Sporazuma može odlučiti da izmijeni i dopuni odredbe ovog protokola.

Član 7

Povlačenje iz Konvencije

1. Ukoliko bilo koja od CEFTA Strana depozitaru Konvencije dostavi pisano obavještenje o svojoj namjeri da istupi iz Konvencije u skladu sa njenim članom 9, ostale CEFTA Strane odmah započinju pregovore o pravilima porijekla radi sprovođenja Sporazuma.
2. Do stupanja na snagu tih novoutvrđenih pravila porijekla na Sporazum se i dalje primjenjuju pravila porijekla iz Priloga I i, prema potrebi, odgovarajuće odredbe Priloga II uz Konvenciju koji su na snazi u trenutku istupanja. Međutim, od trenutka istupanja, pravila o porijeklu iz Priloga I i, prema potrebi, odgovarajućim odredbama Priloga II uz Konvenciju, tumače se tako da omoguće bilateralnu kumulaciju samo između Strane koja istupa i ostali CEFTA Strana pojedinačno.

Član 8

Elektronski izdato uvjerenje o kretanju robe EUR.1

1. Kao alternativu odredbama u pogledu izdavanja uvjerenja o kretanju, CEFTA Strane prihvataju elektronski izdata uvjerenja o kretanju robe EUR.1. Što se tiče digitalizovanog sistema za izdavanje uvjerenja o kretanju robe EUR.1, formalni zahtjevi elektronski izdatih uvjerenja o kretanju robe EUR.1 navedeni su u stavu 3. CEFTA Strane mogu se saglasiti o drugim formalnim zahtjevima elektronski izdatih uvjerenja o kretanju robe EUR.1.

2. Svaka CEFTA Strana obavještava Zajednički komitet o spremnosti za izdavanje elektronskih uvjerenja o kretanju robe EUR.1 i svim tehničkim pitanjima u vezi sa takvom primjenom (izdavanje, podnošenje i verifikacija elektronskog uvjerenja).
3. Ako je uvjerenje o kretanju robe izdato i ovjereno elektronski, primjenjuje se sledeće:
 - (a) otisak pečata u mastilu koji koriste carinski ili nadležni državni organi za ovjeru uvjerenja o kretanju robe EUR.1 (Polje 11) može se zamijeniti slikom ili elektronskim pečatom;
 - (b) Polja 11 i 12 mogu da sadrže faksimil ili elektronske potpise umjesto svojeručnih potpisa;
 - (c) informacije u Polju 11 koje se tiču forme i broja dokumenta o izvozu naznačavaju se samo kada se to zahtijeva propisima CEFTA Strane izvoznice;
 - (d) ima serijski broj ili šifru po kojoj se može identifikovati; i
 - (e) može se izdati na bilo kom od zvaničnih jezika CEFTA Strana ili na engleskom jeziku.

PRILOG A

ALTERNATIVNA PRIMJENJIVA PRAVILA PORIJEKLA

Pravila za fakultativnu primjenu među stranama ugovornicama Regionalne konvencije o pan-euro-mediterranskim preferencijalnim pravilima porijekla, do zaključivanja i stupanja na snagu izmjena i dopuna Konvencije ("Pravila" ili "Tranziciona pravila")

ZNAČENJE POJMA "PROIZVODI SA PORIJEKLOM" I METODA ADMINISTRATIVNE SARADNJE

SADRŽAJ

CILJEVI

GLAVA I OPŠTE ODREDBE

Član 1 Definicije

GLAVA II ZNAČENJE POJMA "PROIZVODI SA PORIJEKLOM"

Član 2 Opšti uslovi

Član 3 Potpuno dobijeni proizvodi

Član 4 Dovoljna obradaili prerada

Član 5 Pravilo tolerancije

Član 6 Nedovoljna obrada ili prerada

Član 7 Kumulacija porijekla

Član 8 Uslovi za primjenu kumulacije porijekla

Član 9 Kvalifikaciona jedinica

Član 10 Setovi

Član 11 Neutralni elementi

Član 12 Odvojeno knjigovodstvo

GLAVA III TERITORIJALNI USLOVI

Član 13 Načelo teritorijalnosti

Član 14 Neizmijenjenost

Član 15 Izložbe

GLAVA IV POVRAĆAJ ILI OSLOBOĐENJE

Član 16 Povraćaj ili oslobođenje od carinskih dažbina

GLAVA V DOKAZ O PORIJEKLU

Član 17 Opšti uslovi

Član 18 Uslovi za sastavljanje izjave o porijeklu

Član 19 Ovlašćeni izvoznik

Član 20 Postupak izdavanja uvjerenja o kretanju robe EUR.1

Član 21 Naknadno izdata uvjerenja o kretanju robe EUR.1

Član 22 Izdavanje duplikata uvjerenja o kretanju robe EUR.1

Član 23 Važenje dokaza o porijeklu

Član 24 Slobodne zone

Član 25 Zahtjevi u pogledu uvoza

Član 26 Sukcesivni uvoz

Član 27 Izuzeće od dokazivanja porijekla

Član 28 Neslaganje i formalne greške

Član 29 Izjave dobavljača

Član 30 Iznosi izraženi u eurima

GLAVA VI NAČELA SARADNJE I DOKAZNE ISPRAVE

Član 31 Dokazne isprave, čuvanje dokaza o porijeklu i prateće dokumentacije

Član 32 Rješavanje sporova

GLAVA VII ADMINISTRATIVNA SARADNJA

Član 33 Obavještanje i saradnja

Član 34 Provjera dokaza o porijeklu

Član 35 Provjera izjava dobavljača

Član 36 Kazne

GLAVA VIII PRIMJENA PRILOGA A

Član 37 Evropski ekonomski prostor

Član 38 Lihtenštajn

Član 39 Republika San Marino

Član 40 Kneževina Andora

Član 41 Seuta i Melila

Spisak aneksa

ANEKS I: Uvodne napomene uz listu u Aneksu II

ANEKS II: Lista prerade ili obrade koju treba izvršiti na materijalima bez porijekla kako bi dobijeni proizvod stekao status proizvoda sa porijeklom

ANEKS III: Tekst izjave o porijeklu

ANEKS IV: Obrasci uvjerenja o kretanju robe EUR.1 i zahtjeva za izdavanje uvjerenja o kretanju robe EUR.1

ANEKS V: Posebni uslovi za proizvode porijeklom iz Seute i Melile

ANEKS VI: Izjava dobavljača

ANEKSVII: Dugoročna izjava dobavljača

CILJEVI

Ova pravila su opciona. Namijenjena su za privremenu primjenu, do zaključivanja i stupanja na snagu izmjena i dopuna Regionalne konvencije o pan-euro-mediteranskim preferencijalnim pravilima porijekla ('PEM konvencija' ili 'Konvencija'). Ova pravila primjenjivaće se bilateralno na trgovinu između Strana ugovornica koje odluče da se na njih pozivaju u svojim bilateralnim sporazumima o preferencijalnoj trgovini ili da ih uključe u te sporazume. Ova pravila namijenjena su za primjenu kao alternativa pravilima Konvencije kojima se, u skladu sa Konvencijom, ne dovode u pitanje načela utvrđena u relevantnim sporazumima i drugim povezanim bilateralnim sporazumima među Stranama ugovornicama. U skladu sa tim, ova pravila neće biti obavezna, već opciona. Mogu ih primjenjivati privredni subjekti koji žele da koriste povlastice na osnovu ovih pravila umjesto na osnovu pravila Konvencije.

Svrha ovih pravila nije izmjena Konvencije. Konvencija će se i dalje u cjelosti primjenjivati među stranama ugovornicama Konvencije. Ovim pravilima neće se izmijeniti prava i obaveze Strana ugovornica na osnovu Konvencije.

GLAVA I

OPŠTE ODREDBE

Član 1

Definicije

Za potrebe ovih pravila:

- (a) "Strana ugovornica koja primjenjuje ova pravila" je strana ugovornica PEM Konvencije koja u svoje bilateralne sporazume o preferencijalnoj trgovini sa drugom ugovornom stranom PEM Konvencije uključuje ova pravila i uključuje i Strane Sporazuma;
 - (b) "glave", "tarifni brojevi" i "tarifni podbrojevi" su glave, tarifni brojevi i tarifni podbrojevi (četvorocifrene ili šestorocifrene oznake) koji se upotrebljavaju u nomenklaturi koja čini Harmonizovani sistem naziva i šifarskih oznaka roba ("Harmonizovani sistem"), s izmjenama prema Preporuci Savjeta za carinsku saradnju od 26. juna 2004. godine;
 - (c) "razvrstan" je razvrstavanje robe pod određenim tarifnim brojem ili tarifnim podbrojem Harmonizovanog sistema;
 - (d) "pošiljka" su proizvodi:
 - (i) koje jedan izvoznik istovremeno šalje jednom primaocu; ili
 - (ii) koji su obuhvaćeni jedinstvenom prevoznom ispravom koja se odnosi na njihovu otpremu od izvoznika do primaoca ili koji su, ako takva isprava ne postoji, obuhvaćeni jednom fakturom;
 - (e) "carinski organi Strane ili Strane ugovornice koja primjenjuje pravila" za Evropsku uniju znači bilo koji carinski organ država članica Evropske unije;
 - (f) "carinska vrijednost" je vrijednost koja je utvrđena u skladu sa Sporazumom o sprovođenju člana VII Opšteg sporazuma o carinama i trgovini iz 1994. godine (Sporazum STO o određivanju carinske vrijednosti);
 - (g) "cijena franko fabrika" je cijena plaćena za proizvod franko fabrika u korist proizvođača iz Strane u čijem je preduzeću obavljen posljednji postupak obrade ili prerade, pod uslovom da ta cijena uključuje vrijednost svih upotrijebljenih materijala i sve druge troškove povezane sa proizvodnjom, umanjeno za sve domaće poreze za koje se, nakon izvoza dobijenog proizvoda, ostvaruje ili bi se mogao ostvariti povraćaj. Ako je posljednji postupak obrade ili prerade podugovorom dodijeljen proizvođaču, pojam "proizvođač" odnosi se na preduzeće koje je angažovalo podgovarača.
- Ako stvarno plaćena cijena ne odražava sve troškove povezane sa proizvodnjom proizvoda koji su stvarno nastali u Strani, cijena franko fabrika je zbir svih tih troškova umanjeno za sve domaće poreze za koje se, nakon izvoza dobijenog proizvoda, ostvaruje ili bi se mogao ostvariti povraćaj;
- (h) "zamjenjivi materijal" ili "zamjenjivi proizvod" je materijal ili proizvod koji je iste vrste i komercijalnog kvaliteta, istih tehničkih i fizičkih karakteristika, i koji se ne mogu razlikovati jedan od drugoga;
 - (i) "roba" su materijali i proizvodi;
 - (j) "proizvodnja" znači sve vrste obrade ili prerade, uključujući sastavljanje;
 - (k) "materijal" je svaki sastojak, sirovina, komponenta ili dio, itd, koji se upotrebljava u proizvodnji proizvoda;
 - (l) "najveći sadržaj materijala bez porijekla" je najveći sadržaj materijala bez porijekla koji je dopušten da bi se izrada smatrala dovoljnom obradom ili preradom da se proizvodu dodijeli status proizvoda sa porijeklom. Može da bude izražen kao procenat cijene franko fabrika proizvoda ili kao procenat neto težine upotrijebljenih materijala koji pripadaju u određenu grupu glava, glavu, tarifni broj ili tarifni podbroj;
 - (m) "proizvod" je proizvod koji se dobija postupkom proizvodnje, čak i ako je namijenjen kasnijoj upotrebi u drugim postupcima proizvodnje;
 - (n) "teritorija" uključuje suvozemnu (kopnenu) teritoriju, unutrašnje vode i teritorijalno more Strane;
 - (o) "dodata vrijednost" je cijena proizvoda franko fabrika umanjena za carinsku vrijednost svakog od uključenih materijala koji su porijeklom iz drugih Strana ugovornica koje primjenjuju ova pravila i sa kojima se primjenjuje kumulacija ili, ako carinska vrijednost nije poznata ili ju je nemoguće utvrditi, prva utvrdiva cijena plaćena za materijale u Strani izvoznici;
 - (p) "vrijednost materijala" je carinska vrijednost u trenutku uvoza upotrijebljenih materijala bez porijekla ili, ako taj podatak nije poznat ili ga je nemoguće utvrditi, prva utvrdiva cijena plaćena za materijale u Strani izvoznici. Ako je potrebno utvrditi vrijednost upotrijebljenih materijala sa porijeklom, ova se tačka primjenjuje mutatis mutandis.

GLAVA II

DEFINICIJA POJMA 'PROIZVODI SA PORIJEKLOM'

Član 2

Opšti uslovi

Za potrebe sprovođenja Sporazuma, smatra se da su sljedeći proizvodi porijeklom iz Strane kada se izvoze u drugu Stranu:

- (a) proizvodi potpuno dobijeni u Strani u smislu člana 3;
- (b) proizvodi dobijeni u Strani koji sadrže materijale koji nijesu u potpunosti tamo dobijeni, pod uslovom da su ti materijali u toj Strani prošli dovoljnu obradu ili preradu u smislu člana 4.

Član 3

Potpuno dobijeni proizvodi

1. Sljedeći proizvodi se smatraju potpuno dobijenim proizvodom u Strani kada se izvoze u drugu Stranu:

- (a) mineralni proizvodi i prirodna voda izvađeni iz zemlje ili morskog dna;
- (b) biljke, uključujući i vodene biljke, kao i biljni proizvodi koji su tamo uzgojeni ili požnjeveni;
- (c) žive životinje koje su tamo okoćene i uzgojene;
- (d) proizvodi od živih životinja koje su tamo uzgojene;
- (e) proizvodi od zaklanih životinja koje su tamo okoćene i uzgojene;
- (f) proizvodi tamo dobijeni lovom ili ribolovom;
- (g) proizvodi akvakulture ako su se ribe, rakovi, mekušci i drugi vodeni beskičmenjaci tamo izlegli ili su tamo uzgojeni iz jaja, larvi, ikre ili mlađi;
- (h) proizvodi morskog ribolova i drugi proizvodi koje su njena plovila izvadila iz mora izvan teritorijalnih voda;
- (i) proizvodi proizvedeni na njihovim brodovima fabrikama isključivo od proizvoda iz tačke (h);
- (j) upotrebljavani predmeti koji su tamo prikupljeni, a namijenjeni su samo za recikliranje sirovina;
- (k) otpad i ostaci koji potiču iz tamo obavljenih proizvodnih postupaka;
- (l) proizvodi koji su izvađeni sa morskog dna ili morskog podzemlja izvan njenih teritorijalnih voda, pod uslovom da ima isključivo pravo korišćenja tog dna ili podzemlja;
- (m) roba proizvedena tamo isključivo od proizvoda navedenih u tačkama (a) do (l).

2. Pojmovi 'njena plovila' i 'njihovi brodovi fabrike' iz stava 1 tač. (h) i (i) primjenjuju se samo na plovila i brodove fabrike:

- (a) koji su registrovani u strani izvoznici ili strani uvoznici;
- (b) koji plove pod zastavom strane izvoznice ili strane uvoznice;
- (c) koji ispunjavaju jedan od sljedećih uslova:
 - (i) čijih je barem 50% u vlasništvu državljana strane izvoznice ili strane uvoznice; ili
 - (ii) su u vlasništvu kompanija:
 - sa sjedištem i glavnim mjestom poslovanja u strani izvoznici ili strani uvoznici; i
 - čijih je barem 50% u vlasništvu strane izvoznice ili strane uvoznice ili državljana najmanje jedne od tih država.

3. Za potrebe stava 2, ako je Evropska unija strana izvoznica ili uvoznica, to znači države članice Evropske unije.

4. Za potrebe stava 2, EFTA zemlje smatraju se jednom stranom ugovornicom koja primjenjuje ova pravila.

Član 4

Dovoljna obrada ili prerada

1. Ne dovodeći u pitanje stav 3 ovog člana i član 6, proizvodi koji nijesu potpuno dobijeni u jednoj od strana smatraju se dovoljno obrađenima ili prerađenima ako su ispunjeni uslovi utvrđeni na listi iz Aneksa II za predmetnu robu.

2. Ako se proizvod koji je stekao status proizvoda sa porijeklom u Strani u skladu sa stavom 1 upotrebljava kao materijal u proizvodnji nekog drugog proizvoda, ne uzimaju se u obzir materijali bez porijekla koji su mogli biti upotrijebljeni u njegovoj proizvodnji.
3. Za svaki se proizvod provjerava jesu li ispunjeni zahtjevi iz stava 1.
Međutim, ako se relevantno pravilo zasniva na usklađenosti sa najvećim dozvoljenim sadržajem materijala bez porijekla, carinski organi strana mogu odobriti izvoznicima da obračunavaju cijene proizvoda franko fabrika i vrijednosti upotrijebljenih materijala bez porijekla na osnovu prosječnih vrijednosti iz stava 4 kako bi se uzele u obzir fluktuacije troškova i valutnih kurseva.
4. Ako se primjenjuje stav 3 podstav 2, prosječna cijena proizvoda franko fabrika i prosječna vrijednost upotrijebljenih materijala bez porijekla obračunavaju se na osnovi zbira cijena franko fabrika naplaćenih za svu prodaju istih proizvoda tokom prethodne fiskalne godine i zbira vrijednosti svih materijala bez porijekla upotrijebljenih u proizvodnji istih proizvoda tokom prethodne fiskalne godine kako je definisano u strani izvoznici ili, ako iznosi za cjelokupnu fiskalnu godinu nijesu dostupni, tokom kraćeg perioda koje ne bi smio da bude kraći od tri mjeseca.
5. Izvoznici koji su se odlučili za obračun na osnovu prosječnih vrijednosti tu metodu dosljedno primjenjuju tokom godine koja slijedi nakon referentne fiskalne godine, ili, ako je primjereno, tokom godine koja slijedi nakon kraćeg perioda odabranog kao referentnog. Mogu prestati sa primjenom te metode ako tokom određene fiskalne godine ili kraćeg reprezentativnog perioda koji nije kraći od tri mjeseca zabilježe prestanak fluktuacija u troškovima ili valutnim kursovima koje su opravdavale korišćenje takve metode.
6. Prosječne vrijednosti iz stava 4 upotrebljavaju se kao cijena franko fabrika i kao vrijednost materijala bez porijekla radi utvrđivanja usklađenosti sa najvećim dozvoljenim sadržajem materijala bez porijekla.

Član 5

Pravilo tolerancije

1. Odstupajući od člana 4 i i u skladu sa st. 2 i 3 ovog člana, materijali bez porijekla koji se u skladu s uslovima iz liste u Aneksu II ne smiju upotrebljavati u proizvodnji određenog proizvoda mogu se ipak upotrebljavati, pod uslovom da njihova ukupna neto težina ili vrijednost, utvrđena za taj proizvod, ne prelazi:
 - (a) 15% neto težine proizvoda iz Glave 2 i Glava 4 do 24, osim prerađenih proizvoda ribarstva iz Glave 16;
 - (b) 15% cijene proizvoda franko fabrika koji nijesu obuhvaćeni tačkom (a).
 Ovaj stav se ne primjenjuje na proizvode iz Glava 50 do 63 Harmonizovanog sistema, za koje se primjenjuju dopuštena odstupanja navedena u napomenama 6 i 7 Aneksa I.
2. Stavom 1 ovog člana ne dozvoljava se premašivanje bilo kojih procenata za najveći dozvoljeni sadržaj materijala bez porijekla kao što je utvrđeno pravilima iz liste u Aneksu II.
3. St. 1 i 2 ovog člana ne primjenjuju se na proizvode potpuno dobijene u Strani u smislu člana 3. Međutim, ne dovodeći u pitanje član 6 i član 9 stav 1, dopušteno odstupanje predviđeno u tim odredbama ipak se primjenjuje na proizvod za koji se pravilom iz liste u Aneksu II zahtijeva da su materijali koji se upotrebljavaju u proizvodnji tog proizvoda potpuno dobijeni.

Član 6

Nedovoljna obrada ili prerada

1. Bez obzira na odredbe stava 2 ovog člana, sljedeći postupci smatraju se nedovoljnom obradom ili preradom za sticanje statusa proizvoda sa porijeklom, bez obzira na to jesu li ispunjeni uslovi iz člana 4:
 - (a) postupci kojima se osigurava da proizvodi ostanu u dobrom stanju tokom prevoza i skladištenja;
 - (b) rastavljanje i sastavljanje pošiljki;
 - (c) pranje, čišćenje; uklanjanje prašine, rđe, ulja, boje ili drugih materijala za prekrivanje;
 - (d) peglanje ili presovanje tekstila;
 - (e) jednostavni postupci bojenja i poliranja;
 - (f) ljuštenje i djelimično ili potpuno mljevenje riže; poliranje i glaziranje žitarica i riže;
 - (g) postupci dodavanja boja ili aroma šećeru ili izrade kocki šećera; djelimično ili potpuno mljevenje kristalnog šećera;
 - (h) guljenje, uklanjanje koštica i ljuštenje voća, orašastih plodova i povrća;

- (i) oštrenje, jednostavno mljevenje ili jednostavno rezanje;
 - (j) sijanje, prebiranje, sortiranje, razvrstavanje, gradiranje, slaganje (uključujući i sastavljanje setova proizvoda);
 - (k) jednostavno stavljanje u flaše, konzerve, bočice, vreće, sanduke i kutije, pričvršćivanje na kartone ili ploče i svi drugi jednostavni postupci pakovanja;
 - (l) stavljanje ili štampanje oznaka, etiketa, logotipa i drugih sličnih prepoznatljivih znakova na proizvode ili njihovu ambalažu;
 - (m) jednostavno miješanje proizvoda, bez obzira na to jesu li različitih vrsta;
 - (n) miješanje šećera sa bilo kojim materijalom;
 - (o) jednostavno dodavanje vode ili razvodnjavanje ili dehidracija ili denaturacija proizvoda;
 - (p) jednostavno sastavljanje dijelova proizvoda radi dobijanja cijelog proizvoda ili rastavljanje proizvoda na sastavne dijelove;
 - (q) klanje životinja;
 - (r) kombinacija dva ili više postupaka navedenih u tač. od (a) do (q).
2. Svi postupci koji su obavljani na nekom proizvodu u Strani izvoznici uzimaju se u obzir pri utvrđivanju može li se obrada ili prerada kojoj je taj proizvod podvrgnut smatrati nedovoljnom u smislu stava 1.

Član 7

Kumulacija porijekla

1. Bez obzira na odredbe člana 2, smatra se da su proizvodi porijeklom iz Strane izvoznice kada se izvoze u drugu Stranu ako su tamo dobijeni uključivanjem materijala porijeklom iz bilo koje Strane ugovornice koja primjenjuje ova pravila a da nije riječ o Strani izvoznici, pod uslovom da obrada ili prerada obavljena u Strani izvoznici premašuje postupke iz člana 6. Takvi materijali ne treba da budu dovoljno obrađeni ni prerađeni.
2. Ako obrada ili prerada obavljena u Strani izvoznici ne premašuje postupke iz člana 6, smatra se da je proizvod dobijen uključivanjem materijala porijeklom iz bilo koje druge Strane ugovornice koja primjenjuje ova pravila porijeklom iz Strane izvoznice samo ako je tamo dodata vrijednost veća od vrijednosti upotrijebljenih materijala porijeklom iz bilo koje druge Strane ugovornice koje primjenjuje ova pravila. Ako to nije slučaj, dobijeni proizvod smatra se proizvodom porijeklom iz Strane ugovornice koja primjenjuje ova pravila iz koje potiče najveća vrijednost materijala sa porijeklom upotrijebljenih u proizvodnji u Strani izvoznici.
3. Bez obzira na odredbe člana 2 i uz izuzetak proizvoda iz Glava 50 do 63, obrada ili prerada obavljena u Strani ugovornici koja primjenjuje ova pravila a koja nije Strana izvoznica smatra se kao da je sprovedena u Strani izvoznici ako su dobijeni proizvodi dovoljno obrađeni ili prerađeni u toj strani izvoznici.
4. Bez obzira na odredbe člana 2, za proizvode obuhvaćene Glavama 50 do 63 i samo za potrebe bilateralne trgovine između Strana, obrada ili prerada obavljena u Strani uvoznici smatra se da je obavljena u Strani izvoznici ako su dobijeni proizvodi dovoljno obrađeni ili prerađeni u toj Strani izvoznici.
Za potrebe ovog stava, učesnici EU procesa stabilizacije i pridruživanja i Republika Moldavija smatraju se jednom Stranom ugovornicom koja primjenjuje ova pravila.
5. Strane mogu da odluče da jednostrano prošire primjenu stava 3 ovog člana na uvoz proizvoda obuhvaćenih Glavama 50 do 63. Strana koja se odluči za takvo proširenje obavještava o tome drugu stranu i Evropsku komisiju u skladu sa članom 8 stav 2.
6. Za potrebe kumulacije u smislu st. 3 do 5 ovog člana smatra se da su proizvodi sa porijeklom iz strane izvoznice samo ako su tamo podvrgnuti obradi ili preradi koja premašuje postupke iz člana 6.
7. Proizvodi sa porijeklom iz Strana ugovornica koje primjenjuju ova pravila iz stava 1 koji nisu podvrgnuti bilo kojoj obradi ili preradi u Strani izvoznici zadržavaju svoje porijeklo ako se izvoze u neku od drugih Strana ugovornica koje primjenjuju ova pravila.

Član 8

Uslovi za primjenu kumulacije porijekla

1. Kumulacija predviđena članom 7 može se primijeniti samo pod sljedećim uslovima:
 - (a) da se između ugovornih Strana koje su uključene u sticanje porijekla i određene Strane ugovornice primjenjuje sporazum o preferencijalnoj trgovini u skladu sa članom XXIV Opšteg sporazuma o carinama i trgovini iz 1994. godine (GATT); i

- (b) da je roba je stekla status proizvoda sa porijeklom primjenom pravila o porijeklu koja su identična ovim pravilima.
2. Obavještenja o ispunjenju potrebnih uslova za primjenu kumulacije objavljuju se u Službenom listu Evropske unije (serija C) i CEFTA Strana, u skladu sa njihovim procedurama.
Kumulacija predviđena članom 7 primjenjuje se od datuma navedenog u tim obavještenjima.
Strane dostavljaju Evropskoj komisiji pojedinosti o relevantnim sporazumima zaključenim sa drugim Stranama ugovornicama koje primjenjuju ova pravila, uključujući datume stupanja na snagu tih pravila.
3. Dokaz o porijeklu treba da sadrži izjavu na engleskom "CUMULATION APPLIED WITH (ime odnosne Strane ili Strana ugovornica koje primjenjuju ova pravila na engleskom jeziku)" ako su proizvodi stekli status proizvoda sa porijeklom primjenom kumulacije porijekla u skladu sa članom 7.
Kada se kao dokaz o porijeklu upotrebljava uvjerenje o kretanju robe EUR.1, takva izjava se navodi u polju 7 uvjerenja o kretanju robe EUR.1.
4. Strane mogu odlučiti za proizvode koji su u njih izvezeni, a koji su status proizvoda sa porijeklom u Strani izvoznici stekli primjenom kumulacije porijekla u skladu sa članom 7, da odustanu od obaveze uključivanja izjave iz stava 3 ovog člana u dokaz o porijeklu².
Strane obavještavaju Evropsku komisiju o tom odustajanju u skladu sa članom 8, stav 2.

Član 9

Kvalifikaciona jedinica

1. Kvalifikaciona jedinica za primjenu ovih pravila je konkretan proizvod koji se smatra osnovnom jedinicom kada se roba razvrstava primjenom nomenklature iz Harmonizovanog sistema. Iz toga proizlazi da:
- (a) ako je proizvod sastavljen od grupe ili skupa predmeta razvrstan pod uslovima iz Harmonizovanog sistema u jedan tarifni broj, takva cjelina čini kvalifikacionu jedinicu;
 - (b) ako se pošiljka sastoji od određenog broja identičnih proizvoda razvrstanih u isti tarifni broj Harmonizovanog sistema, svaki pojedini proizvod se uzima u obzir prilikom primjene ovih pravila.
2. Ako je za potrebe razvrstavanja, u skladu s Osnovnim pravilom 5 Harmonizovanog sistema, ambalaža uključena zajedno sa proizvodom, uključuje se i za potrebe utvrđivanja porijekla.
3. Pribor, rezervni djelovi i alat koji se šalju s određenom opremom, mašinom, uređajem ili vozilom koji su dio redovne opreme i stoga uključeni u njihovu cijenu franko fabrika smatraju se sastavnim dijelom te opreme, mašine, uređaja ili vozila.

Član 10

Setovi

Setovi, kako je utvrđeno Osnovnim pravilom 3 Harmonizovanog sistema, smatraju se proizvodom sa porijeklom ako su sve komponente seta proizvodi sa porijeklom.

Ako se set sastoji od proizvoda sa porijeklom i proizvoda bez porijekla, set se kao cjelina smatra proizvodom sa porijeklom, pod uslovom da vrijednost proizvoda bez porijekla ne prelazi 15% cijene franko fabrika seta.

Član 11

Neutralni elementi

Da bi se utvrdilo da li je riječ o proizvodu sa porijeklom, ne uzima se u obzir porijeklo sljedećih stavki, koje bi mogle biti upotrijebljene u njegovoj proizvodnji:

- (a) energije i goriva;
- (b) postrojenja i opreme;
- (c) mašina i alata;
- (d) bilo koje druge robe koja nije uključena ni namijenjena za uključivanje u konačni sastav proizvoda.

Član 12

Odvojeno knjigovodstvo

1. Ako se zamjenjivi materijali sa porijeklom i bez porijekla upotrebljavaju u obradi ili preradi proizvoda, privredni subjekti mogu osigurati upravljanje materijalima primjenom metode odvojenog knjigovodstva, bez odvojenog skladištenja materijala.
2. Privredni subjekti mogu osigurati upravljanje zamjenjivim proizvodima sa porijeklom i bez porijekla iz tarifnog broja 1701 primjenom metode odvojenog knjigovodstva, bez odvojenog skladištenja proizvoda.
3. Strane mogu zahtijevati da se primjena odvojenog knjigovodstva uslovi prethodnim odobrenjem carinskih organa. Carinski organi mogu izdati odobrenje pod svim uslovima koje smatraju prikladnima i prate upotrebu odobrenja. Carinski organi mogu povući odobrenje kad god ga korisnik na bilo koji način neispravno koristi ili ako ne ispunjava bilo koji uslov utvrđen ovim pravilima.
 Primjenom odvojenog knjigovodstva mora se osigurati da se u svakom trenutku ne može smatrati da je više proizvoda "porijeklom iz Strane izvoznice" nego što bi to bio slučaj da je upotrijebljena metoda fizičkog odvajanja zaliha.
 Metoda se primjenjuje, a njena primjena evidentira na osnovu opštih knjigovodstvenih načela koja se primjenjuju u Strani izvoznici.
4. Korisnik metode iz stavova 1 i 2 sastavlja dokaze o porijeklu ili podnosi zahtjev za iste za količinu proizvoda za koje se može smatrati da su porijeklom iz strane izvoznice. Korisnik na zahtjev carinskih organa dostavlja izjavu o tome kako se upravljalo tim količinama.

GLAVA III

TERITORIJALNI USLOVI

Član 13

Načelo teritorijalnosti

1. Uslovi iz Glave II moraju biti ispunjeni bez prekida u predmetnoj Strani.
2. Ako se proizvodi sa porijeklom koji su izvezeni iz Strane ugovornice u drugu zemlju vrate, smatraju se proizvodima bez porijekla, osim ako se carinskim organima mogu pružiti zadovoljavajući dokazi da:
 - (a) su vraćeni proizvodi upravo oni proizvodi koji su bili izvezeni; i
 - (b) nijesu bili podvrgnuti nikakvim postupcima osim onima koji su bili neophodni kako bi se očuvali u dobrom stanju dok su se nalazili u toj zemlji ili za vrijeme izvoza.
3. Na sticanje statusa proizvoda sa porijeklom u skladu sa uslovima iz Glave II ne utiču postupci obrade ili prerade koji su izvan Strane izvoznice obavljani na materijalima koji su izvezeni iz te Strane i nakon toga u nju ponovo uvezeni, pod uslovom da:
 - (a) su ti materijali potpuno dobijeni u Strani izvoznici ili su prije izvoza podvrgnuti obradi ili preradi koja premašuje postupke iz člana 6; i
 - (b) da se carinskim organima mogu podnijeti zadovoljavajući dokazi:
 - (i) da su ponovo uvezeni proizvodi dobijeni obradom ili preradom izvezenih materijala; i
 - (ii) da ukupna dodata vrijednost koja je ostvarena izvan Strane izvoznice primjenom ovog člana ne prelazi 10% cijene franko fabrika krajnjeg proizvoda za koji se traži sticanje statusa proizvoda sa porijeklom.
4. Za potrebe stava 3 ovog člana, uslovi za sticanje statusa proizvoda sa porijeklom utvrđeni Glavom II ne primjenjuju se na obradu ili preradu obavljenu izvan Strane ugovornice izvoznice. Međutim, ako je u listi iz Aneksa II za određivanje statusa porijekla za krajnji proizvod predviđeno pravilo kojim se određuje maksimalna vrijednost za sve ugrađene materijale bez porijekla, zbir ukupne vrijednosti materijala bez porijekla koji su na teritoriji Strane izvoznice i ukupne dodate vrijednosti ostvarene izvan te Strane primjenom ovog člana, ne smije biti viši od navedenog procenta.
5. Za potrebe st. 3 i 4 "ukupna dodata vrijednost" znači svi troškovi koji nastanu izvan Strane izvoznice, uključujući vrijednost tamo ugrađenih materijala.
6. St. 3 i 4 ovog člana ne primjenjuju se na proizvode koji ne ispunjavaju uslove utvrđene u listi iz Aneksa II, niti na proizvode koji se mogu smatrati dovoljno obrađenima ili prerađenima samo ako se primjenjuju opšta dopuštena odstupanja utvrđena u članu 5.
7. Bilo kakva obrada ili prerada obuhvaćena ovim članom i obavljena izvan Strane izvoznice sprovodi se u skladu sa postupcima pasivnog oplemenjivanja ili sličnim aranžmanima.

Član 14

Neizmijenjenost

1. Preferencijalni tretman predviđen u Sporazumu primjenjuje se samo na proizvode koji zadovoljavaju zahtjeve ovih pravila i koji su deklarirani za uvoz u Stranu, pod uslovom da su ti proizvodi isti kao proizvodi koji se izvoze iz Strane izvoznice. Ne smiju da budu izmijenjeni, ni na koji način preoblikovani ni podvrgnuti postupcima, osim postupcima koji su potrebni kako bi se očuvali u dobrom stanju ili postupcima kojima se dodavanjem ili stavljanjem oznaka, etiketa, plombi ili bilo koje druge dokumentacije osigurava usklađenost sa posebnim domaćim zahtjevima Strane uvoznice koji se sprovode pod carinskim nadzorom u trećoj zemlji/trećim zemljama tranzita ili razdvajanja prije njihovog deklarisanja za domaću upotrebu.
2. Proizvodi ili pošiljke mogu se skladištiti pod uslovom da ostanu pod carinskim nadzorom u trećoj zemlji/trećim zemljama tranzita.
3. Ne dovodeći u pitanje Glavu V ovog Priloga, pošiljke se mogu razdvojiti pod uslovom da ostanu pod carinskim nadzorom u trećoj zemlji/trećim zemljama razdvajanja.
4. U slučaju nedoumica, strana uvoznica može od uvoznika ili njegovog zastupnika zatražiti da u bilo kojem trenutku dostavi sve odgovarajuće dokumente radi dokazivanja usklađenosti s ovim članom, koji se mogu dostaviti u obliku dokaznih isprava, naročito:
 - (a) ugovorne prevozne isprave kao što su tovarni listovi;
 - (b) činjenične ili konkretne dokaze na osnovu označavanja ili numerisanja paketa;
 - (c) potvrde o nemanipulaciji koju izdaju carinski organi zemlje/zemalja tranzita ili razdvajanja ili bilo kojih drugih isprava kojima se dokazuje da je roba ostala pod carinskim nadzorom u zemlji/zemljama tranzita ili razdvajanja; ili
 - (d) bilo kojeg dokaza u vezi sa samom robom.

Član 15

Izložbe

1. Pri uvozu proizvoda sa porijeklom koji se šalju na izložbu u zemlju sa kojom se ne primjenjuje kumulacija u skladu sa čl. 7 i 8 i koji se nakon izložbe prodaju za uvoz u Stranu ostvariće olakšice u skladu sa relevantnim sporazumom pod uslovom da se carinskim organima pruže zadovoljavajući dokazi o tome:
 - (a) da je izvoznik te proizvode poslao iz Strane u zemlju u kojoj se izložba održava i da ih je tamo izložio;
 - (b) da je izvoznik te proizvode prodao ili na drugi način ustupio osobi u drugoj strani;
 - (c) da su ti proizvodi za vrijeme izložbe ili neposredno nakon nje otpremljeni u istom stanju u kojem su bili poslani na izložbu; i
 - (d) da ti proizvodi, od trenutka kad su poslani na izložbu, nijesu korišćeni ni u koju drugu svrhu osim izlaganja na toj izložbi.
2. Dokaz o porijeklu izdaje se ili sačinjava u skladu sa Glavom V ovog Priloga i na uobičajen način podnosi carinskim organima Strane uvoznice. Naziv i adresa izložbe navode se na njemu. Prema potrebi, mogu se zahtijevati dodatne dokazne isprave o uslovima u kojima su proizvodi bili izlagani.
3. Stav 1 primjenjuje se na sve trgovinske, industrijske, poljoprivredne ili zanatske izložbe, sajmove ili slične javne priredbe, osim onih organizovanih u privatne svrhe u prodajnim objektima ili poslovnim prostorima radi prodaje stranih proizvoda i tokom kojih ti proizvodi ostaju pod carinskim nadzorom.

GLAVA IV

POVRAĆAJ ILI OSLOBODENJE

Član 16

Povraćaj ili oslobođenje od carinskih dažbina

1. Za materijale bez porijekla upotrijebljene u proizvodnji proizvoda iz Glava 50 do 63 Harmonizovanog sistema porijeklom iz Strane za koju je dokaz o porijeklu izdat ili sačinjen u skladu sa Glavom V ovog Priloga, u Strani izvoznici ne može se ostvariti povraćaj carine niti oslobođenje od carine bilo koje vrste.
2. Zabrana iz stava 1 primjenjuje se na svaki aranžman kojim se predviđa povraćaj, otpust ili neplaćanje, bilo djelimično ili potpuno, carina ili dažbina s ekvivalentnim efektom koje se u strani izvoznici primjenjuju na

materijale upotrijebljene u proizvodnji, ako se takav povraćaj, otpust ili neplaćanje, izričito ili u praksi, primjenjuje ako se proizvodi dobijeni od tih materijala izvoze, ali ne i ako se tamo zadržavaju radi domaće upotrebe.

3. Izvoznik proizvoda na koje se odnosi dokaz o porijeklu u svakom trenutku mora da bude spreman na zahtjev carinskih organa da podnese sve potrebne isprave kojima se dokazuje da u vezi sa materijalima bez porijekla koji su upotrijebljeni u proizvodnji predmetnih proizvoda nije ostvaren nikakav povraćaj carine, i da su sve carinske i dažbine ili naknade sa jednakim dejstvom koje se primjenjuju na te materijale zaista plaćene.
4. Zabrana iz stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na trgovinu između Strana za proizvode koji su primjenom kumulacije porijekla iz člana 7 st. 4 ili 5 dobili status proizvoda sa porijeklom.

GLAVA V

DOKAZ O PORIJEKLU

Član 17

Opšti uslovi

1. Proizvodi sa porijeklom iz jedne od Strana, će pri uvozu u drugu Stranu, imati olakšice iz odredbi Sporazuma podnošenjem jednog od sljedećih dokaza o porijeklu:
 - (a) uvjerenja o kretanju robe EUR.1, čiji se obrazac nalazi u Aneksu IV uz ovaj prilog;
 - (b) u slučajevima iz člana 18 stav 1, izjava, u daljem tekstu nazvana "izjava o porijeklu" koju izvoznik unosi na fakturu, dostavnicu ili drugu komercijalnu ispravu u kojoj su predmetni proizvodi opisani dovoljno detaljno da se mogu identifikovati; tekst izjave o porijeklu nalazi se u Aneksu III uz ovaj prilog.
2. Bez obzira na stav 1 ovog člana, proizvodi sa porijeklom se u smislu ovih pravila u slučajevima predviđenima članom 27 će ostvariti olakšice iz odredaba Sporazuma, pri čemu nije neophodno podnijeti ni jedan od dokaza o porijeklu naveden u stavu 1 ovog člana.
3. Bez obzira na stav 1, strane se mogu dogovoriti da se za preferencijalnu trgovinu između njih dokazi o porijeklu navedeni u stavu 1 tač. (a) i (b) zamjenjuju iskazima o porijeklu koje sačinjavaju izvoznici registrovani u elektronskoj bazi podataka, u skladu sa unutrašnjim zakonodavstvom Strana.

Upotreba iskaza o porijeklu koju sačinjavaju izvoznici registrovani u elektronskoj bazi podataka o kojoj su se dogovorile dvije ili više Strana ugovornica koje primjenjuju ova pravila ne sprečava primjenu dijagonalne kumulacije s ostalim Stranama ugovornicama koje primjenjuju ova pravila.
4. Za potrebe stava 1, strane se mogu dogovoriti o uspostavljanju sistema kojim se omogućava da se dokazi o porijeklu navedeni u stavu 1 tač. (a) i (b) izdaju i/ili podnose elektronskim putem.
5. Za potrebe člana 7, ako se primjenjuje član 8 stav 4, izvoznik sa poslovnim sjedištem u strani ugovornici koja primjenjuje ova pravila koji izdaje ili podnosi zahtjev za izdavanje dokaza o porijeklu na osnovu drugog dokaza o porijeklu na koji se primjenjuje oslobođenje od obaveze uključivanja izjave koja se inače zahtijeva članom 8 stav 3 preduzima sve potrebne mjere kako bi osigurao da su uslovi za primjenu kumulacije ispunjeni i mora da bude spreman da carinskim organima podnese sve relevantne isprave.

Član 18

Uslovi za sastavljanje izjave o porijeklu

1. Izjavu o porijeklu, kako je navedena u članu 17, stav 1, tačka (b), može sačiniti:
 - (a) ovlašćeni izvoznik u smislu člana 19; ili
 - (b) bilo koji izvoznik za bilo koju pošiljku koja se sastoji od jednog ili više paketa koji sadrže proizvode sa porijeklom čija ukupna vrijednost ne prelazi 6.000 EUR.
2. Izjava o porijeklu može se sačiniti ako se proizvodi mogu smatrati proizvodima sa porijeklom iz Strane ugovornice koja primjenjuje ova pravila i ako zadovoljavaju ostale zahtjeve iz ovih pravila.
3. Izvoznik koji sačinjava izjavu o porijeklu mora u bilo kojem trenutku biti spreman da na zahtjev carinskih organa Strane izvoznice podnese sve odgovarajuće isprave kojima se dokazuje da predmetni proizvodi imaju status proizvoda sa porijeklom, kao i da zadovoljavaju ostale zahtjeve iz ovih pravila.
4. Izvoznik sačinjava izjavu o porijeklu tako što na fakturi, dostavnici ili drugoj komercijalnoj ispravi otkuca, utisne ili odštampa izjavu čiji se tekst nalazi u Aneksu III uz ovaj prilog, na jednoj od jezičkih verzija datoj u

tom prilogu i u skladu sa odredbama nacionalnog zakonodavstva zemlje izvoznice. Ako je izjava pisana rukom, piše se mastilom i štampanim slovima.

5. Na izjavama o porijeklu mora biti originalni svojeručni potpis izvoznika. Međutim, ovlašćeni izvoznik u smislu člana 19 ne mora da potpisuje te izjave, pod uslovom da carinskim organima strane izvoznice podnese pisanu obavezujuću izjavu da preuzima punu odgovornost za svaku izjavu o porijeklu u kojoj je navedeno da ju je svojeručno potpisao.
6. Izvoznik može da sačini izjavu o porijeklu u trenutku izvoza proizvoda na koje se odnosi ili nakon izvoza ("naknadna izjava o porijeklu"), pod uslovom da se u zemlji uvoznici podnese u roku od dvije godine nakon uvoza proizvoda na koje se odnosi.

Ako se pošiljka razdvaja u skladu sa članom 14 stav 3, naknadnu izjavu o porijeklu sastavlja ovlašćeni izvoznik Strane izvoznice proizvoda, pod uslovom da se poštuje isti dvogodišnji rok.

Član 19

Ovlašćeni izvoznik

1. Carinski organi Strane izvoznice mogu, u skladu sa nacionalnim zahtjevima, ovlastiti bilo kojeg izvoznika sa poslovnim sjedištemu toj strani ("ovlašćeni izvoznik") da sačinjava izjave o porijeklu bez obzira na vrijednost predmetnih proizvoda.
2. Izvoznik koji zatraži takvo ovlašćenje mora, na način prihvatljiv carinskim organima, pružiti sve garancije koje su potrebne za potvrđivanje da proizvodi imaju status proizvoda sa porijeklom i da zadovoljavaju ostale uslove iz ovih pravila.
3. Carinski organi ovlašćenom izvozniku dodjeljuju broj carinskog ovlašćenja koji se navodi u izjavi o porijeklu.
4. Carinski organi provjeravaju upotrebljava li ovlašćeni izvoznik ovlašćenje na ispravan način. Carinski organi mogu da povuku ovlašćenje ako ga ovlašćeni izvoznik nepropisno upotrebljava i to čine ako ovlašćeni izvoznik više ne nudi garancije iz stava 2.

Član 20

Postupak izdavanja uvjerenja o kretanju robe EUR.1

1. Uvjerenje o kretanju robe EUR.1 izdaju carinski organi Strane izvoznice na zahtjev koji u pisanom obliku podnosi izvoznik ili, pod izvoznikovom odgovornošću, njegov ovlašćeni predstavnik.
2. U tu svrhu izvoznik ili njegov ovlašćeni zastupnik ispunjava i uvjerenje o kretanju robe EUR.1 i obrazac zahtjeva, čiji se obrasci nalaze u Aneksu IV uz ovaj prilog. Ti obrasci se ispunjavaju na jednom od jezika na kojima je sačinjen Sporazum i u skladu sa odredbama nacionalnog zakonodavstva zemlje izvoznice. Ako se obrasci ispunjavaju rukom, moraju se ispuniti mastilom i štampanim slovima. Opis proizvoda upisuje se u za to predviđeno polje bez ostavljanja praznih redova. Ako polje nije potpuno ispunjeno, ispod posljednjeg reda opisa proizvoda povlači se vodoravna crta, a prazan prostor se precrtava.
3. U polju 7 uvjerenja o kretanju robe EUR.1 navodi se napomena na engleskom jeziku "TRANSITIONAL RULES".
4. Izvoznik koji podnosi zahtjev za izdavanje uvjerenja o kretanju robe EUR.1 mora u savom trenutku biti spreman da na zahtjev carinskih organa Strane izvoznice u kojoj je uvjerenje o kretanju robe EUR.1 izdato, podnese sve odgovarajuće isprave kojima se dokazuje da predmetni proizvodi imaju status proizvoda sa porijeklom, kao i da zadovoljavaju ostale zahtjeve iz ovih pravila.
5. Carinski organi strane izvoznice izdaju uvjerenje o kretanju robe EUR.1 ako se predmetni proizvodi mogu smatrati proizvodima sa porijeklom i ako zadovoljavaju ostale zahtjeve iz ovih pravila.
6. Carinski organi koji izdaju uvjerenja o kretanju robe EUR.1 preduzimaju sve potrebne mjere kako bi provjerili imaju li predmetni proizvodi status proizvoda sa porijeklom i zadovoljavaju li ostale uslove iz ovih pravila. U tu svrhu imaju pravo da zatraže sve dokaze i obave uvid u poslovne knjige izvoznika ili bilo koju drugu provjeru koju smatraju potrebnom. Carinski organi će takođe obezbijediti da su obrasci iz stava 2 ovog člana propisno ispunjeni. Naročito provjeravaju da li je polje predviđeno za naziv proizvoda popunjeno tako da se isključuje svaka mogućnost prevarnog dopisivanja.
7. Datum izdavanja uvjerenja o kretanju robe EUR.1 navodi se u polju 11 uvjerenja o kretanju robe EUR.1.
8. Uvjerenje o kretanju robe EUR.1 izdaju carinski organi i stavljaju ga na raspolaganje izvozniku čim se obavi ili obezbijedi stvarni izvoz.

Član 21

Naknadno izdavanje uvjerenja o kretanju robe EUR.1

1. Bez obzira na član 20 stav 8, uvjerenje o kretanju robe EUR.1 može se izdati nakon izvoza proizvoda na koje se odnosi ako:
 - (a) nije bilo izdato u trenutku izvoza zbog grešaka ili nenamjernih propusta ili posebnih okolnosti;
 - (b) je carinskim organima pružen zadovoljavajući dokaz da je uvjerenje o kretanju robe EUR.1 bilo izdato, ali da pri uvozu nije bilo prihvaćeno iz tehničkih razloga;
 - (c) ako konačno odredište predmetnih proizvoda nije bilo poznato u vrijeme izvoza, nego je utvrđeno za vrijeme njihovog prevoza ili skladištenja i nakon mogućeg razdvajanja pošiljki u skladu sa članom 14 stav 3;
 - (d) ako je uvjerenje o kretanju robe EUR.1 ili EUR.MED izdato u skladu sa pravilima PEM konvencije za proizvode koji stiču status proizvoda sa porijeklom u skladu sa ovim pravilima; izvoznik preduzima sve potrebne mjere kako bi osigurao da su uslovi za primjenu kumulacije ispunjeni i mora da bude spreman da carinskim organima podnese sve relevantne isprave kojima se dokazuje da proizvod ima status proizvoda sa porijeklom u skladu sa ovim pravilima; ili
 - (e) ako je uvjerenje o kretanju robe EUR.1 izdato na osnovu člana 8 stav 4, a primjena člana 8 stav 3 zahtijeva se pri uvozu u drugu Stranu ugovornicu koja primjenjuje ova pravila.
2. Za primjenu stava 1, izvoznik u svojem zahtjevu navodi mjesto i datum izvoza proizvoda na koje se uvjerenje o kretanju robe EUR.1 odnosi i razloge za podnošenje zahtjeva.
3. Carinski organi mogu naknadno izdati uvjerenje o kretanju robe EUR.1 u roku od dvije godine od datuma izvoza, ali samo nakon što provjere odgovaraju li podaci navedeni u izvoznikovom zahtjevu podacima iz odgovarajuće evidencije.
4. Osim zahtjeva iz člana 20 stav 3, naknadno izdata uvjerenja o kretanju robe EUR.1 moraju sadržati sljedeću napomenu na engleskom jeziku: 'ISSUED RETROSPECTIVELY';
5. Napomena iz stava 4 unosi se u polje 7 uvjerenja o kretanju robe EUR.1.

Član 22

Izdavanje duplikata uvjerenja o kretanju robe EUR.1

1. U slučaju krađe, gubitka ili uništenja uvjerenja o kretanju robe EUR.1, izvoznik može od carinskih organa koji su ga izdali zatražiti izdavanje duplikata na osnovu izvoznih isprava kojima raspolažu.
2. Osim zahtjeva iz člana 20 stav 3, duplikat izdat u skladu sa stavom 1 ovog člana mora sadržati sljedeću riječ na engleskom jeziku: 'DUPLICATE';
3. Napomena iz stava 2 unosi se u polje 7 duplikata uvjerenja o kretanju robe EUR.1.
4. Duplikat mora nositi datum izdavanja originalnog uvjerenja o kretanju robe EUR.1, i važi od tog dana.

Član 23

Važenje dokaza o porijeklu

1. Dokaz o porijeklu važi deset mjeseci od datuma izdavanja ili sastavljanja u Strani izvoznici i u tom periodu se mora podnijeti carinskim organima Strane uvoznice.
2. Dokazi o porijeklu koje se podnesu carinskim organima Strane uvoznice nakon isteka roka važenja iz stava 1 mogu se prihvatiti za potrebe primjene carinskih povlastica, u slučaju da su vanredne okolnosti razlog nepodnošenja isprava do krajnjeg roka.
3. U ostalim slučajevima zakašnjelog podnošenja, carinski organi Strane uvoznice mogu prihvatiti dokaze o porijeklu u slučaju da su proizvodi carini podneseni prije isteka navedenog krajnjeg roka.

Član 24

Slobodne zone

1. Strane preduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurale da proizvodi kojima se trguje na osnovu dokaza o porijeklu, a koji se tokom prevoza nalaze u slobodnoj zoni na njihovoj teritoriji, ne budu zamijenjeni drugom

robom ni podvrgnuti nikakvom drugom rukovanju osim uobičajenim postupcima kojima je cilj sprečavanje njihovog propadanja.

2. Odstupajući od stava 1, ako su proizvodi porijeklom iz strane ugovornice koja primjenjuje ova pravila uvezeni u slobodnu zonu na osnovu dokaza o porijeklu i podvrgnuti obradi ili preradi, može se izdati ili sačiniti novi se dokaz o porijeklu ako je obrada ili prerada sprovedena u skladu sa ovim pravilima.

Član 25

Zahtjevi u pogledu uvoza

Dokazi o porijeklu podnose se carinskim organima Strane uvoznice u skladu sa postupcima primjenjivim u toj Strani.

Član 26

Sukcesivan uvoz

Kada se na zahtjev uvoznika i pod uslovima koje određuju carinski organi Strane uvoznice, sukcesivno uvoze nesastavljeni ili proizvodi u rastavljenom stanju u smislu Osnovnog pravila 2(a) za tumačenje Harmonizovanog sistema i koji se svrstavaju u odjeljke XVI ili XVII ili tarifne brojeve 7308 ili 9406 Harmonizovanog sistema, carinskim organima podnosi se jedan dokaz o porijeklu za te proizvode pri uvozu prve pošiljke.

Član 27

Izuzeća od dokazivanja porijekla

1. Proizvodi koje u malim paketima šalju fizička lica fizičkim licima ili koji čine lični prtljag putnika smatraju se proizvodima sa porijeklom bez potrebe podnošenja dokaza o porijeklu, pod uslovom da uvoz proizvoda nije komercijalne prirode, da postoji izjava da proizvodi ispunjavaju uslove iz ovih pravila i da ne postoji sumnja u istinitost te izjave.
2. Uvoz se ne smatra uvozom komercijalne prirode u slučaju da su ispunjeni svi sljedeći uslovi:
 - (a) uvoz je povremen;
 - (b) uvoz se odnosi samo na proizvode za ličnu upotrebu primalaca ili putnika ili njihovih porodica;
 - (c) po prirodi i količini proizvoda očigledno je da nemaju komercijalnu namjenu.
3. Ukupna vrijednost tih proizvoda ne može prelaziti 500 EUR u slučaju malih paketa ili 1.200 EUR u slučaju proizvoda koji čine dio ličnog prtljaga putnika.

Član 28

Neslaganje i formalne greške

1. Otkriće manjih neslaganja između izjava iz dokaza o porijeklu i onih navedenih u ispravama podnesenim carinarnici radi obavljanja formalnosti za uvoz proizvoda ne čini ipso facto dokaz o porijeklu ništavim u slučaju da je propisno utvrđeno da ta isprava odgovara podnjetim proizvodima.
2. Očigledne formalne greške u dokazu o porijeklu, kao što su greške u kucanju, neće biti razlog odbijanja dokumenta iz stava 1, ako te greškenisu takve da izazivaju sumnju u tačnost navoda datih u tom dokumentu.

Član 29

Izjave dobavljača

1. Prilikom izdavanja uvjerenja o kretanju robe EUR.1 ili sasčinjavanja izjave o porijeklu proizvoda u Strani za proizvode sa porijeklom za čiju je proizvodnju u skladu sa članom 7 st. 3 ili 4 upotrijebljena roba iz druge Strane ugovornice koja primjenjuje ova pravila, a koja je u njoj obrađena ili prerađena bez sticanja preferencijalnog porijekla, uzima se u obzir izjava dobavljača izdata za tu robu skladu sa ovim članom.
2. Izjava dobavljača iz stava 1 služi kao dokaz da je predmetna roba prošla obradu ili preradu u strani ugovornici koja primjenjuje ova pravila u svrhu utvrđivanja mogu li se proizvodi, u čijoj je proizvodnji upotrijebljena ta roba, smatrati proizvodima porijeklom iz Strane izvoznice i da li ispunjavaju druge uslove iz ovih pravila.

3. Dobavljač za svaku pošiljku robe, osim u slučajevima iz stava 4, sačinjava posebnu izjavu dobavljača u obliku propisanom u Aneksu VI na listu papira priloženom uz fakturu, dostavnicu ili bilo koju drugu komercijalnu ispravu koja dotičnu robu opisuje dovoljno detaljno da omogući njenu identifikaciju.
4. Ako dobavljač određenom kupcu redovno isporučuje robu za koju se očekuje da se obrada ili prerada koje se izvršavaju u strani ugovornici koja primjenjuje ova pravila neće mijenjati tokom određenog vremenskog perioda, on može da izda jedinstvenu izjavu dobavljača koja obuhvata naknadne pošiljke navedene robe ('dugoročna izjava dobavljača'). Dugoročna izjava dobavljača obično ima rok važenja do dvije godine od dana sačinjavanja iste. Carinski organi Strane ugovornice koja primjenjuje ova pravila i u kojoj je izjava sačinjena utvrđuju uslove pod kojima se mogu primjenjivati duži periodi. Dobavljač sačinjava dugoročnu izjavu dobavljača u obliku propisanom u Aneksu VII i opisuje predmetnu robu dovoljno detaljno da bi se mogla prepoznati. Izjava se dostavlja predmetnom kupcu prije isporuke prve pošiljke robe obuhvaćene tom izjavom ili zajedno sa prvom pošiljkom robe. Dobavljač odmah obavještava svojeg kupca ako dugoročna izjava dobavljača nije više važeća za dostavljenu robu.
5. Izjave dobavljača iz st. 3 i 4 otkucavaju se ili štampaju na jednom od jezika na kojem je sačinjen Sporazum u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom Strane ugovornice koja primjenjuje ova pravila, a u kojoj je izjava sačinjena, i moraju da sadrže originalni svojeručni potpis dobavljača. Izjava može biti pisana i rukom; u tom se slučaju ispisuje mastilom i štampanim slovima.
6. Dobavljač koji sačinjava izjavu mora u svakom trenutku da bude spreman da na zahtjev carinskih organa Strane ugovornice koja primjenjuje ova pravila, a u kojoj je izjava sačinjena, podnese sve odgovarajuće isprave kojima se dokazuje da su podaci navedeni u toj izjavi tačni.

Član 30

Iznosi izraženi u eurima

1. Za potrebe primjene člana 18 stav 1 tačka (b) i člana 27 stav 3, ako su proizvodi fakturisani u valuti koja nije euro, svaka predmetna zemlja jednom godišnje utvrđuje iznose u nacionalnim valutama Strana koji su ekvivalentni iznosima izraženim u eurima.
2. Na pošiljku se primjenjuje član 18 stav 1 tačka (b) ili član 27 stav 3 pozivanjem na valutu u kojoj je faktura sastavljena, u skladu sa iznosom koji je utvrdila predmetna zemlja.
3. Iznosi koji se upotrebljavaju u bilo kojoj nacionalnoj valuti ekvivalentni su u toj valuti iznosima izraženim u eurima prvog radnog dana u oktobru. O tim se iznosima obavještava Evropska komisija do 15. oktobra, a primjenjuju se od 1. januara sljedeće godine. Evropska komisija obavještava sve dotične zemlje o relevantnim iznosima.
4. Strana može naviše ili naniže da zaokruži iznos koji dobije konverzijom iznosa izraženog u eurima u nacionalnu valutu. Zaokruženi iznos ne smije se razlikovati od iznosa koji je rezultat konverzije za više od 5%. Strana svoj ekvivalent u nacionalnoj valuti iznosa izraženog u eurima može da zadrži nepromijenjenim ako prilikom godišnjeg usklađivanja predviđenog stavom 3, povećanje dobijeno konverzijom tog iznosa, prije bilo kakvog zaokruživanja, ne bude veće od 15% ekvivalentnog iznosa izraženog u nacionalnoj valuti. Ekvivalent u nacionalnoj valuti može se zadržati nepromijenjenim ako bi konverzija za ishod imala smanjenje te ekvivalentne vrijednosti.
5. Zajednički komitet preispituje iznose izražene u eurima na zahtjev bilo koje strane. Prilikom vršenja tog preispitivanja, Zajednički komitet uzima u obzir poželjnost očuvanja stvarnih učinaka dotičnih ograničenja. U tu svrhu, može odlučiti da izmijeni iznose izražene u eurima.

GLAVA VI

NAČELA SARADNJE I DOKAZNE ISPRAVE

Član 31

Dokazne isprave, čuvanje dokaza o porijeklu i prateće dokumentacije

1. Izvoznik koji je sačinio izjavu o porijeklu ili je podnio zahtjev za izdavanje uvjerenja o kretanju robe EUR.1 dužan je da sačuva primjerak ili elektronsku verziju tih dokaza o porijeklu i sve isprave kojima se dokazuje status proizvoda sa porijeklom, najmanje tri godine od dana izdavanja ili sačinjavanja izjave o porijeklu.
2. Dobavljač koji sačinjava izjavu dobavljača dužan je da najmanje tri godine čuva kopije izjave i svih faktura, dostavnica ili drugih komercijalnih isprava kojima je ta izjava priložena, kao i isprave iz člana 29 stav 6.

Dobavljač koji sačinjava dugoročnu izjavu dobavljača dužan je da najmanje tri godine čuva kopije izjave i svih faktura, dostavnica ili drugih komercijalnih isprava koje se odnose na robu obuhvaćenu izjavom koja je poslata predmetnom kupcu, kao i isprave iz člana 29 stav 6. Taj period počinje da teče od dana isteka važenja dugoročne izjave dobavljača.

3. Za potrebe stava 1 ovog člana isprave kojima se potvrđuje status proizvoda sa porijeklom među ostalima su sljedeće:
 - (a) direktni dokazi o procesima koje je izvoznik ili dobavljač sproveo kako bi dobio proizvod, a koji se nalaze, na primjer, u njegovim poslovnim knjigama ili internoj knjigovodstvenoj evidenciji;
 - (b) isprave kojima se za upotrijebljen materijal dokazuje status proizvoda sa porijeklom, a koje su izdate ili sačinjene u odnosnoj Strani ugovornici koja primjenjuje ova pravila u skladu sa njenim nacionalnim zakonodavstvom;
 - (c) isprave kojima se dokazuje obrada ili prerada materijala u odgovarajućoj Strani, a koje su sačinjene ili izdate u toj strani u skladu sa njenim nacionalnim zakonodavstvom;
 - (d) izjave o porijeklu ili uvjerenja o kretanju robe EUR.1 kojima se za upotrijebljen materijal dokazuje status proizvoda sa porijeklom, a koje su sačinjene ili izdate u stranama u skladu sa ovim pravilima;
 - (e) odgovarajući dokazi o obradi ili preradi sprovedenoj izvan Strana primjenom čl. 13 i 14, kojima se dokazuje ispunjavanje zahtjeva iz tih članova.
4. Carinski organi strane izvoznice koji izdaju uvjerenja o kretanju robe EUR.1 čuvaju obrazac zahtjeva iz člana 20 stav 2 najmanje tri godine.
5. Carinski organi strane uvoznice čuvaju izjave o porijeklu i uvjerenja o kretanju robe EUR.1 koji su im podneseni najmanje tri godine.
6. Izjave dobavljača kojima se dokazuju postupci obrade ili prerade upotrijebljenih materijala obavljani u Strani ugovornici koja primjenjuje ova pravila, a koje su sačinjene u toj strani ugovornici, smatraju se ispravom iz člana 18 stav 3, člana 20 stav 4 i člana 29 stav 6 koja se upotrebljava za dokazivanje da se proizvodi obuhvaćeni uvjerenjem o kretanju robe EUR.1 ili izjavom o porijeklu mogu smatrati proizvodima sa porijeklom iz te Strane ugovornice koja primjenjuje ova pravila i da ispunjavaju ostale zahtjeve iz ovih pravila.

Član 32

Rješavanje sporova

Ukoliko u vezi sa postupcima provjere iz čl. 34 i 35 ili u vezi sa tumačenjem ovog Priloga nastanu sporovi koji se ne mogu riješiti između carinskih organa koji zahtijevaju provjeru i carinskih organa odgovornih za vršenje te provjere, ti se sporovi podnose Zajedničkom komitetu.

U svim slučajevima sporovi između uvoznika i carinskih organa Strane uvoznice rješavaju se u skladu sa zakonodavstvom te Strane.

GLAVA VII

ADMINISTRATIVNA SARADNJA

Član 33

Obavještanje i saradnja

1. Carinski organi Strana jedni drugima dostavljaju uzorke otisaka pečata koje u svojim carinarnicama upotrebljavaju za izdavanje uvjerenja o kretanju robe EUR.1, primjere brojeva ovlaštenja izdatih ovlaštenim izvoznicima i adrese carinskih organa koji su nadležni za provjeru tih uvjerenja i izjava o porijeklu.
2. Kako bi osigurale odgovarajuću primjenu ovih pravila, Strane putem nadležnih carinskih organa jedna drugoj pomažu u provjeri vjerodostojnosti uvjerenja o kretanju robe EUR.1, izjava o porijeklu, izjava dobavljača i tačnosti podataka sadržanih u tim ispravama.

Član 34

Provjera dokaza o porijeklu

1. Naknadna provjera dokaza o porijeklu obavlja se nasumično ili kada god carinski organi Strane uvoznice imaju

osnovane razloge za sumnju u vjerodostojnost tih isprava, status proizvoda sa porijeklom ili ispunjenje ostalih uslova predviđenih ovim pravilima.

2. Kada zatraže naknadnu provjeru, carinski organi Strane uvoznice carinskim organima u Strani izvoznici vraćaju uvjerenje o kretanju robe EUR.1 i fakturu, u slučaju da je dostavljena, kao i izjavu o porijeklu, ili kopiju navedenih isprava, navodeći, po potrebi, razloge iz kojih zahtijeva takvu provjeru. Uz zahtjev za provjeru prosljeđuju se sve dobijene isprave i informacije koje upućuju na to da su podaci navedeni u dokazu o porijeklu netačni.
3. Provjeru sprovode carinski organi Strane izvoznice. U tu svrhu imaju pravo da zatraže sve dokaze i obave uvid u poslovne knjige izvoznika ili bilo koju drugu provjeru koju smatraju potrebnom.
4. Ako carinski organi Strane uvoznice odluče da suspenduju preferencijalni tretman za proizvode koji su predmet provjere, dok se čekaju rezultati provjere, uvozniku se nudi puštanje proizvoda, uz primjenu mjera predostrožnosti koje se smatraju potrebnima.
5. Carinski organi koji su zatražili provjeru obavještavaju se o rezultatima te provjere što je prije moguće. Ti rezultati moraju jasno pokazati jesu li isprave vjerodostojne i može li se smatrati da su predmetni proizvodi sa porijeklom iz jedne od Strana, kao i da li ispunjavaju ostale uslove predviđene ovim pravilima.
6. Ukoliko se u slučajevima osnovane sumnje, u roku od deset mjeseci od datuma podnošenja zahtjeva za provjeru ne dobije odgovor ili u slučaju da odgovor ne sadrži dovoljno informacija za utvrđivanje vjerodostojnosti predmetne isprave ili stvarnog porijekla proizvoda, carinski organi koji su podnijeli zahtjev, osim u izuzetnim okolnostima, uskraćuju pravo na preferencijalni tretman.

Član 35

Provjera izjava dobavljača

1. Naknadne provjere izjava dobavljača ili dugoročnih izjava dobavljača mogu se obavljati nasumično ili kada god carinski organi Strane u kojoj su takve izjave uzete u obzir prilikom izdavanja uvjerenja o kretanju robe EUR.1 ili za sačinjavanje izjave o porijeklu imaju osnovane razloge za sumnju u vjerodostojnost isprave ili u tačnost podataka u toj ispravi.
2. Za potrebe sprovođenja odredbi stava 1, carinski organi Strane iz stava 1 carinskim organima Strane ugovornice koja primjenjuje ova pravila, a u kojoj je izjava sačinjena, vraćaju izjavu dobavljača ili dugoročnu izjavu dobavljača i fakturu(e), dostavnicu (e) ili druge komercijalne isprave koje se odnose na robu na koju se ta izjava odnosi, navodeći, prema potrebi, sadržajne ili formalne razloge za provjeru.
U prilog zahtjevu za naknadnu provjeru prosljeđuju sve pribavljene isprave i informacije koje upućuju na to da su podaci navedeni u izjavi dobavljača ili dugoročnoj izjavi dobavljača netačni.
3. Provjeru sprovode carinski organi strane ugovornice koja primjenjuje ova pravila, a u kojoj je sačinjena izjava dobavljača ili dugoročna izjava dobavljača. U tu svrhu imaju pravo da zatraže sve dokaze i obave uvid u poslovne knjige dobavljača ili bilo koju drugu provjeru koju smatraju potrebnom.
4. Carinski organi koji su zatražili provjeru obavještavaju se o rezultatima te provjere što je prije moguće. U tim se rezultatima jasno navodi jesu li informacije date u izjavi dobavljača ili dugoročnoj izjavi dobavljača tačne, a carinskim organima omogućava da utvrde može li se i u kojoj mjeri ta izjava uzeti u obzir za izdavanje uvjerenja o kretanju robe EUR.1 ili sačinjavanje izjave o porijeklu.

Član 36

Kazne

Svaka strana predviđa izricanje krivičnih, građansko-pravnih ili upravno-pravnih sankcija zbog kršenja svojeg domaćeg zakonodavstva povezanog s ovim pravilima.

GLAVA VIII

PRIMJENA PRILOGA A

Član 37

Evropski ekonomski proctor

Roba porijeklom iz Evropskog ekonomskog prostora (EEP) u smislu Protokola 4 uz Sporazum o Evropskom ekonomskom prostoru smatra se robom porijeklom iz Evropske unije, Islanda, Lihtenštajna ili Norveške

("strane EEP-a"), kada se izvozi iz Evropske unije, Islanda, Lihtenštajna ili Norveške u jednu od CEFTA strana, pod uslovom da se sporazumi o slobodnoj trgovini u kojima se primjenjuju ova pravila primjenjuju između CEFTA Strane i strana EEP-a.

Član 38

Lihtenštajn

Bez obzira na odredbe člana 2, zbog carinske unije između Švajcarske i Lihtenštajna, smatra se da je proizvod porijeklom iz Lihtenštajna porijeklom iz Švajcarske.

Član 39

Republika San Marino

Bez obzira na odredbe člana 2, zbog carinske unije između Evropske unije i Republike San Marina, smatra se da je proizvod porijeklom iz Republike San Marina porijeklom iz Evropske unije.

Član 40

Kneževina Andora

Bez obzira na odredbe člana 2, zbog carinske unije između Evropske unije i Kneževine Andore smatra se da je proizvod porijeklom iz Kneževine Andore, razvrstan u Glavama 25 do 97 Harmonizovanog sistema, porijeklom iz Evropske unije.

Član 41

Seuta i Melila

1. U smislu ovih pravila pojam "Evropska unija" ne obuhvata Seutu i Melilu.
2. Na proizvode porijeklom iz jedne od CEFTA Strana prilikom uvoza u Seutu i Melilju primjenjuje se u svakom pogledu jednak carinski režim koji se primjenjuje na proizvode porijeklom iz carinskog područja Evropske unije na osnovu Protokola br. 2 Akta o pristupanju Kraljevine Španije i Republike Portugal, i usklađenim sa Ugovorima³. CEFTA Strane na uvoz proizvoda koji su obuhvaćeni odgovarajućim sporazumom i koji su porijeklom iz Seute i Melile primjenjuju carinski režim jednak režimu koji je odobren za proizvode koji se uvoze i koji su porijeklom iz Evropske unije.
3. U smislu stava 2 ovog člana u pogledu proizvoda porijeklom iz Seute i Melile, ova pravila se primjenjuju mutatis mutandis u skladu sa posebnim uslovima utvrđenima u Aneksu V.

NAPOMENA IZDAVAČA:

Priloge koji su sastavni dio ovog propisa možete pogledati ovdje.

Član 3

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore-Međunarodni ugovori".

Broj: 04-6104

Podgorica, 26. novembar 2021. godine

Vlada Crne Gore

Predsjednik,

prof. dr Zdravko Krivokapić, s.r.

¹ Sl. list EU, L 54, 26.2.2013, str. 4.

² Strane se saglasne da se izuzme obaveza da se u dokaz o porijeklu uvrsti izjava navedena u članu 8, stav 3.

³ Sl. list EU L 302, 15.11.1985, str. 23.

¹ Sl. list EU, L 54, 26.2.2013, str. 4.

² Strane se saglasne da se izuzme obaveza da se u dokaz o porijeklu uvrsti izjava navedena u članu 8, stav 3.

³ Sl. list EU L 302, 15.11.1985, str. 23.